κρατώντας την οφιχτά. ἐφώναξε μὲ τρομερή φωνή:

—Φεύγω μαζύ της. Τίποτε δὲν μπορεῖ νὰ μὲ χωρίση ἀπ' αὐτή...

. . . . . .

«Ἡ ἀπελπισία τοῦ ἐοκότιζε τὸ λογικό. Τὰ μάτια του Ἐλαμπαν. Ἴδρῶτας σὲ χοντρὲς σταγόνες ἔτρεχε πάνω στὸ φλογισμένο πρόσωπό του. Τὰ γόνατά του ἔτρεμαν. Κι' ἄκουγα μέσα στὸ στῆθος του τὴν καρδιά του νὰ χτυπᾶη μὲ διπλοὺς παλμούς».

(ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΕΝ ΝΤΕ ΣΑΙΝ - ΠΙΕΡΡ)

Ὁ καθένας ἐγνώρισε τὰ πυρετώδη αὐτά, τὰ τρελλά, τ' ἀπελπισμένα φιλιὰ τοῦ χωρισμοῦ.

Εἶνε κι' ἄλλα πιὸ ὑπέροχα, ἀκόμα πιὸ ἀπελπισμένα.

Εἶνε τὰ θλιβερὰ καὶ συγκρατημένα φιλιὰ τῶν ἐρωτικῶν δειλινῶν ποὺ δὲν ἔχουν ἐπαύριον. Εἶνε ἡ τελευταία, ἡ ὑστάτη θωπεία.

Ὁ Ζὰν Ρισπὲν ψάλλει ἕνα γλυκὸ τραγοῦδι στὸ φιλὶ τοῦ ἀποχωρισμοῦ:

«Ἀχ, μέσα στὴν καρδιά μου κλαίει ἕνα τραγοῦδι ποὺ βουβαίνεται σὰν βλέπει τὰ φιλιὰ τῆς εὐτυχίας μου νὰ πέφτουν ὅλα ἕνα-ἕνα κάτω ἀπὸ τὸ βαρὺ σου χέρι ποὺ τὰ κόβει.

»Τὴ νύχτα τοῦ ἀποχωρισμοῦ μας, ἂς τὴν φωτίση ἡ φλόγα τῆς χαρᾶς».

Ὀδυνηρὸς εἶνε καὶ ὁ ἀποχωρισμὸς τοῦ τσακωμοῦ, στὸν ἀποῖον οἱ ἐρωτευμένοι ἐποδοπάτησαν σκληρὰ τὸ πτῶμα τοῦ ἔρωτός των.

Ἀποχωρισμὸς σκληρός, ἀξιολύπητος, ποὺ ἡ θύμησί του θᾶχη τόσο βαθειὰ πίκρα, ποὺ θὰ μᾶς φαρμακώνη τὸ ὑπόλοιπο τῆς ζωῆς.

Αὐτοῦ τοῦ ἀποχωρισμοῦ τὰ φιλιὰ φέρνουν τὸν πόθο τῆς μεγάλης ἀναπαύσεως χωρὶς ὄνειρα, τῆς ἀναπαύσεως ὅπου δὲν ὑπάρχει πειὰ ἔρως, οὔτε πόνος.

Νὰ μιὰ σχετικὴ περιγραφή:

«Στὸ βάθος τῆς ἀβύσσου τῆς ἀπελπισίας ποὺ βρισκόταν, τὴν ἔπιασε καὶ πάλιν οἶκτος γιὰ τὰ δάκρυα τοῦ δημίου της. Τοῦ εἶπε «μὴν κλαῖς», τὸν ἐτράβηξε παθητικὰ κοντά της καὶ τοῦ ἐγέμισε τὸ πρόσωπο φιλιά. Ἐκεῖνος ἔννοιωσε τὰ φλογισμένα χείλη της πάνω στὰ μάτια του, στὸ μέτωπό του, στὸ στόμα του. Ὕστερα ἐκείνη ἐσηκώθηκε καὶ τὸν ἄφησε...

. . . . . .

»—Χαῖρε! τοῦ εἶπε ἄλλη μιὰ φορά.

»Μ' αὐτὴ τὴ φορὰ τὸν ἀποχαιρέτησε γιὰ πάντα.

»—Ποῦ πᾶς; τὴν ἐρώτησε.

»—Φεύγω μακρυά σου!»

Ἀκοῦστε τώρα τὸν ἀπελπισμένο θρῆνο ἑνὸς ποὺ νοιώθει στὰ χείλη του τὴν παγοσφραγῖδα τοῦ φιλιοῦ μιᾶς πεθαμένης:

«Ἄνθρωποι, ἐσεῖς ποὺ μπορεῖτε νὰ νοιώσετε τὸν πόνο, ν' ἀναστενάξετε, νὰ χύσετε δάκρυα, νὰ προσεύχεστε πάνω σ' ἕνα μνῆμα, συλλογιστῆτε καμμιὰ φορὰ τί ὑπέφερε ἐκεῖνος ποὺ βλέπει τὴν ἄτυχη ἀγαπημένη του νὰ πέφτη στὸν τάφο καὶ τῆς ἁπλώνει τὸ χέρι ποὺ ἐκείνη δὲν μπορεῖ νὰ τὸ σφίξη. Ἐκεῖνος ποὺ πάνω ἀπὸ ἕνα κρεββάτι σκύβει τὸ χλωμὸ μέτωπό του, στὸ ὁποῖο ἡ ἀγρυπνες νύχτες ἐτύπωσαν τὴν ἀγωνία τους καὶ μὲ φλογισμένο θλέμμα περιμένει ἀπὸ ἕνα πρόσωπο ποὺ ἀγαπᾶει γιὰ σημάδι ζωῆς ἕνα μορφασμὸ πόνου. Ἐκεῖνος ποὺ κρεμιέται ἀπὸ τὰ λατρεμένα χείλη σὰν ἀπὸ κλαδὶ ποὺ σπάζει. Κι' ὅταν σβύσει ἡ τελευταία σπίθα τῆς ζωῆς, μένει χωρὶς ἐλπίδα καὶ χωρὶς λαχτάρα, κυττώντας ν' ἁπλώνεται στὰ ἀγαπημένα χαρακτηριστικὰ ἡ φριχτὴ γαλήνη τοῦ θανάτου, τὰ λιγνὰ μπράτσα νὰ κρέμωνται ἄτονα, τὸ λεπτὸ σῶμα νὰ γίνεται ἀλύγιστο, τὸ στόμα χωρὶς πνοὴ καὶ τὰ μάτια χωρὶς λάμψι. Κι' ἂν ἀμφιβάλλη — ὁ τρελλός! — γιὰ μιὰ στιγμή, γιὰ τὴ δυστυχία του, μόλις γυρίσει πίσω του, βλέπει τὸ θάνατο νὰ κρυνιᾶη τὸ κεφάλι του, καὶ μὲ τὸ σκελεθρωμένο δάχτυλό του νὰ τοῦ δείχνη τὸ ἀχρὸ σῶμα τεντωμένο δίχως ζωὴ καὶ δίχως αἴσθησι».

(Α. ΝΤΕ ΜΥΣΣΕ)

Κανένα φιλὶ χωρισμοῦ δὲν ἔχει τὴ φρίκη τῆς ὕστατης θωπείας δίπλα στὸ κρεββάτι τοῦ θανάτου.

Φιλιὰ τοῦ χωρισμοῦ, ζεστὰ ἀκόμα, δὲν εἴστε τίποτε, ὁ πόνος σας εἶνε κι' αὐτὸς ζωὴ καὶ στὸ βάθος ὅ,τι καὶ νὰ λέμε, ἀνθίζει πάντα τὸ δέντρο τῆς ἐλπίδας. Τὸ φριχτὸ φιλί, τὸ φιλὶ ποὺ δὲν ἐπιστρέφεται, εἶνε ἐκεῖνο ποὺ ἀλλάζει κανεὶς μὲ τὸ θάνατο....

φέρτε λουλούδια, ἀνοίξτε νάμπη ὁ ἥλιος καὶ τὸ μῦρο τῶν κήπων νὰ φτάση ὡς ἐμένα, γιατὶ θέλω νὰ πάρω μαζύ μου μακρυά, ἐκεῖ κάτω στὰ μυστηριώδη ἀκρογιάλια, τὸ τελευταῖο φιλὶ ὅλων ποὺ ἀγάπησα...

»... Ἔλα πιὸ κοντά, δὲν ἀκούω πειά, τὰ χείλη μου πεθαίνουν, πιὲς μὲ τὰ δικά σου τὴν τελευταία μου πνοή, ποὺ εἶνε ἕνας ἐρωτικὸς ἀναστεναγμός».

ΓΙΑ ΝΑ ΓΕΛΑΤΕ

ΚΟΥΒΕΝΤΟΥΛΕΣ

Μεταξὺ γιατροῦ καὶ δικηγόρου:

Ὁ γιατρός. — Ἔμαθα πὼς κρεββατώθηκες προχθὲς καὶ πῆγες ἄλλον γιατρό. Ἐμένα μὲ ξέχασες!... Κι' ὅμως ἐγὼ δὲν σ' ἐξέχασα στὴν ὑπόθεσι ποὺ εἶχα προχθὲς στὸ δικαστήριο. Σὲ πῆρα νὰ μὲ ὑπερασπίσης, ἀσχέτως ἂν μὲ χαντάκωσες.

Ὁ δικηγόρος.— Μά, ἀγαπητέ μου φίλε, ἐνῶ στὸ δικαστήριο διακινδύνευες τὸ πολὺ-πολὺ δυὸ τρία χιλιάρικα. Ἐγὼ στὴν ἀρρώστεια μου διακινδύνευα τὴ ζωή μου. Ἔπρεπε λοιπόν, γιὰ λόγους φιλίας νὰ σὲ πάρω νὰ μὲ κουράρης, ἀσχέτως ἂν θὰ... μὲ σκότωνες;

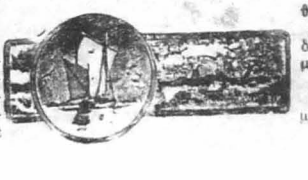

ΣΚΕΨΕΙΣ, ΓΝΩΜΕΣ, ΑΞΙΩΜΑΤΑ

ΓΙΑ ΤΗ ΓΥΝΑΙΚΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΡΩΤΑ

—Ὁ ἄντρας φυλάει τὸ ξένο μυστικὸ καλύτερ' ἀπὸ τὸ δικό του· ἡ γυναῖκα κινεῖ τὸ ἀντίθετο, κρύβει τὰ δικά της μυστικὰ καὶ διαδίδει τὰ ξένα.

Λαμπρουγιὲρ

—Ὅλοι οἱ σύζυγοι εἶνε ἄσχημοι.

Μοντεσκιέ

—Ἡ ὡμορφιὰ εἶνε δύναμι, τὸ χαμόγελο εἶνε τὸ σπαθί της.

Ρὴντ

—Ἡ γυναῖκα ἕνα μυστικὸ κρατάει πάντα, τὴν ἡλικία της.

Βολταῖρος

—Τὰ μάτια εἶνε τὰ παράθυρα τῆς γυναικείας καρδιᾶς.

Λαϊκὴ Παροιμία

—Ὁ γάμος εἶν' ἕνα κλουβί. Ὅσα πουλιὰ εἶν' ἀπέξω θέλουν νὰ μποῦν μέσα. Κι' ὅσα εἶνε μέσα, θέλουν νὰ βγοῦν ἔξω.

Μονταίνι

—Τὸν ἔρωτα τὸν ἐφαντάσθηκαν μὲ φτερά, γιατὶ δὲν εἶνε καθόλου σταθερός.

Σοπενάουερ

—Πολὺ λίγες γυναῖκες εἶνε τόσο τέλειες, ὥστε νὰ μὴν κάνουν τὸν ἄντρα τους, μιὰ φορὰ τὴν ἡμέρα τοὐλάχιστον, νὰ μετανοιώση ποὺ ἔχει γυναῖκα καὶ νὰ μακαρίζη ὅσους δὲν ἔχουν.

Λαμπρουγιὲρ

—Ἡ γυναῖκες δὲν μποροῦν νὰ καταλάβουν πὼς ὑπάρχουν καὶ ἄνθρωποι ποὺ δὲν τοὺς ἐνδιαφέρουν καθόλου τὰ θηλυκά.

Βωβενάργκ

—Ἡ μεγαλείτερη κατάπτωσι ἑνὸς ἀνδρὸς εἶνε τὸ νὰ δέχεται διαταγὲς ἀπὸ μιὰ γυναῖκα.

Δημόκριτος

—Ἂς λὲν οἱ ἄνδρες ὅ,τι θέλουν γιὰ τὴ γυναῖκα καὶ τὸ γάμο, οὔτε τόνα, οὔτε τἄλλο θ' ἀπαρνηθοῦν ποτέ.

Φοντενὲλ

—Ὁποιος ἔχει γυναῖκα καὶ παιδιά, εἶνε σὰν νὰ ἔδωσε ὁμήρους στὴν τύχη, γιατὶ αὐτὰ εἶνε ἐμπόδιο στὶς μεγάλες πράξεις, εἴτε καλὲς εἴτε κακές.

Βάκων

—Ὁ ἔρωτας γεννιέται ἀποτόμως, ἡ φιλία σχηματίζεται σιγὰ-σιγά.

Λαμπρουγιὲρ

—Παντρέψου τὴν κόρη μιᾶς καλῆς μητέρας.

Φοῦλερ

—Μιὰ καλὴ σύζυγος εἶνε ὅπως ὁ κισσὸς, ποὺ ἐξωραΐζει τὸ κτίριο ὅπου προσκολλᾶται, ἀγκαλιάζοντάς το σφιχτότερα καὶ στοργικώτερα, ὅσο περισσότερο ἐρείπιο τὸ κάνει ὁ χρόνος.

Τζόνσον

—Οἱ γέροι ποὺ παντρεύονται νέες γυναῖκες, μοιάζουν μὲ τοὺς ἀνόητους ἐκείνους ποὺ ἀγοράζουν βιβλία γιὰ νὰ τὰ διαβάζουν οἱ φίλοι τους.

Ρικὰρ

—Πολλὲς φορὲς ἡ τίμιες γυναῖκες, ἀπὸ τὴν περηφάνεια τους γι' αὐτὴ τὴ φοβερὴ ἀρετή τους, καταντοῦν ἀνυπόφορες.

Βάκων

—Μιὰ γυναῖκα ὡραία, ποὺ ἔχει τὶς ἀρετὲς ἑνὸς ἀνδρὸς τιμίου, εἶνε τὸ καλύτερο ὃν ποὺ παράγει ἡ φύσι, γιατὶ συγκεντρώνει τὶς ἀρετὲς καὶ τῶν δύο φύλων.

Λαμπρουγιὲρ

—Ἕνας ἄνδρας εἶνε τόσο γέρος, ὅσο αἰσθάνεται πὼς εἶνε, μιὰ γυναῖκα, ὅσο φαίνεται.

Ἀριόστος

—Ἡ γυναῖκα εἶν' ἓν' ἀπὸ τὰ ὡραῖα σφάλματα τῆς φύσης.

Κούλεϋ

—Ὅσο εὔθικτος κι' ἂν εἶνε κανείς, συγχωρεῖ περισσότερα σφάλματα στὸν ἔρωτα, παρὰ στὴ φιλία.

Λαμπρουγιὲρ

—Ἂν θέλετε νὰ σχηματίσετε μιὰν ἰδέα γιὰ τὴ φιλαυτία τῶν γυναικῶν, ὅταν εἶνε νέες, κυττάχτε πόση τοὺς μένει ὅταν πάψουν πειὰ ν' ἀρέσουν.

Σαμφὸρ

—Ὁ κόσμος ἐχάλασεν ἐξ αἰτίας τῶν γυναικῶν, μὰ μόνο αὐτὲς μποροῦν καὶ νὰ τὸν σώσουν.

Ντὲ Μπωφὸρ

—Ἡ ὡραιότερη γυναῖκα εἶν' ἐκείνη ποὺ ἀγαποῦμε.

Ναπολέων

—Τὶς βρισιὲς τὶς ξεχνάει εὔκολα μιὰ γυναῖκα, τὴν περιφρόνησι ποτέ.

Λαμαρτίνος

—Ἡ ὄμορφη γυναῖκα εἶνε στολίδι, ἡ καλὴ εἶνε θησαυρός.

Σαδὴ

—Ὁ ἔρωτας ποὺ γεννιέται ξαφνικά, θεραπεύεται δυσκολώτερα, ἐνῶ ὅποιος αὐξάνει σιγὰ-σιγὰ μοιάζει μὲ τὴ φιλία καὶ δὲν εἶνε σφοδρὸ πάθος.

Λαμπρουγιὲρ

—Δυὸ εἰδῶν δάκρυα τρέχουν ἀπὸ τῶν γυναικῶν τὰ μάτια, δάκρυα λύπης καὶ δάκρυα ἀπάτης.

Πυθαγόρας